

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 18.11.2021
COM(2021) 713 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

En konkurrencepolitik egnet til nye udfordringer

1. INDLEDNING

Siden oprettelsen af Den Europæiske Union har konkurrencepolitikken bidraget til at bevare og fremme **Unionens økonomiske velstand**. En effektiv håndhævelse af konkurrencereglerne har tjent de europæiske forbrugere og kunder — borgere og virksomheder — ved at sætte dem i stand til at træffe valg på markedet og drage fordel af innovative produkter og tjenesteydelser til overkommelige priser¹. Det har bidraget til at fremme vores europæiske økonomis dynamiske og levende struktur, der udgøres af iværksættere, nystartede virksomheder og globale brancheførende virksomheder af alle størrelser, lige fra små og mellemstore virksomheder (SMV'er) til multinationale konglomerater.

Covid-19-pandemien har endnu en gang vist, hvordan den europæiske økonomi kan gå forrest takket være sin modstandsdygtighed og innovative kapacitet: Den europæiske industri udviklede og markedsførte effektive covid-19-vacciner på rekordtid og leverede dem til verden. Den var i stand til at tilpasse sig krisens behov ved at omdanne produktionslinjer til fremstilling af masker og personlige værnemidler til gavn for alle europæere. Europæiske virksomheder ændrede hurtigt forretningsmodeller, og mange gik fra den ene dag til den anden over til e-handel. Dette ville ikke have været muligt uden den fleksibilitet og drivkraft for innovation og de incitamenter til succes, der har været faste bestanddele i den europæiske økonomi gennem årtiers håndhævelse og regulering af konkurrencen.

Konkurrencepolitikken har også spillet en vigtig rolle for EU's værktøjskasse til kriserespons, idet den har vist sin indbyggede evne til at reagere hurtigt på pludselige ændringer i økonomien. De **midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte**, som Kommissionen vedtog i marts 2020, har gjort det muligt for medlemsstaterne at yde nødvendig og forholdsmæssig støtte til virksomheder i nød, samtidig med at de sikrer ligebehandling og begrænser uforholdsmæssige konkurrencefordrejninger, som ville underminere det indre marked². De **midlertidige rammebestemmelser for konkurrencevurdering**, der blev vedtaget i april 2020, har givet virksomhederne vejledning og retssikkerhed, f.eks. når de samarbejder om at bevare forsyningskæder under grænselukninger eller for at afhjælpe manglen på kritiske hospitalslægemidler og medicinsk udstyr eller flaskehalse i vaccineproduktionen³. På tværs af forskellige områder har konkurrencepolitikken fungeret gnidningsløst med andre sociale og økonomiske politikker i Unionen for at støtte de hårdest ramte sektorer og arbejdstagere og afbøde krisens virkninger for virksomheder, herunder SMV'er og nystartede virksomheder⁴.

Takket være vaccinationskampagnernes succes og den gradvise genåbning af sociale og økonomiske aktiviteter er den europæiske økonomi nu stærkt på vej tilbage, om end stadig i varierende tempi og med forbehold for risici som følge af de stigende spændinger i forsyningskæderne, de stigende energipriser og genopblussen af covid-19 i visse

¹ I 2020 anslås de samlede kundebesparelser som følge af kartelforbud og indgreb mod fusioner at ligge på mellem 14 og 23,3 mia. EUR (jf. GD for Konkurrencens årlige aktivitetsrapport for 2020). I 2019 har statsstøttereglerne bidraget til at kanalisere 51 % af den samlede støtte fra medlemsstaterne til miljøbeskyttelse og energibesparelser og 10 % til forskning og udvikling.

² C(2020)1863 (EUT C 91 I af 20.3.2020, s. 1).

³ C(2020)3200 (EUT C 116 I af 8.4.2020, s. 7).

⁴ F.eks. det europæiske instrument for midlertidig støtte til mindskelse af risikoen for arbejdsløshed i en nødsituation (SURE), investeringsinitiativerne som reaktion på coronavirusset (CRII og CRII+), aktiveringen af den generelle klausul i stabilitets- og vækstpakten og initiativet med grønne baner.

medlemsstater⁵. Selv om vi har været vidne til EU-industriens modstandsdygtighed, opfindsomhed og tilpasningsevne, har vi også været udsat for nye sårbarheder og ældre afhængigheder samt socioøkonomiske og territoriale uligheder, der skal afhjælpes. Krisen afslørede den indbyrdes afhængighed mellem globale værdikæder og værdien af et globalt integreret indre marked. Den kommende opgave kan synes overvældende: at skulle bestige den stejle vej mod genopretning efter covid-19-krisen og drage erfaringer af de konstaterede sårbarheder og samtidig sætte de europæiske industrier i stand til at styrke deres modstandsdygtighed og føre an i den dobbelte grønne og digitale omstilling, samtidig med at ingen lades i stikken.

Den europæiske økonomi befinder sig ved en bemærkelsesværdig skillevej, hvor der både er behov for en økonomisk genopretning efter en dyb krise, der er præget af ekstreme variationer i både udbud og efterspørgsel i og uden for Europa, og for gennemgribende ændringer i forretningspraksis og -modeller og for massive langsigtede investeringer for at sikre den grønne og den digitale omstilling og den fremtidige konkurrenceevne og åbne strategiske autonomi i en global sammenhæng. Det langsigtede EU-budget for 2021-2027 og NextGenerationEU giver, navnlig gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten⁶ og pakken med genopretningsbistand til samhørighed og til områder i Europa (REACT-EU), en unik mulighed for at investere i en sand fremtidssikret økonomi. Offentlig støtte alene kan imidlertid ikke sikre tilstrækkelige ændringer der, hvor tingene sker — selv om den kan bidrage med midlerne, må virksomhederne også være opmærksomme på behovet for innovation og for at finde på nye og mere effektive løsninger og for at investere i større målestok. **Konkurrence bidrager til denne drivkraft og stimulerer virksomhederne til at innovere og investere, så de kan klare sig på markedet, samtidig med at der sikres rimelige vilkår for europæiske virksomheder af alle størrelser, og at EU's forbrugere fortsat drager fordel af konkurrenceprocessen.**

For at nå disse mål har **Europa brug for et stærkt og modstandsdygtigt indre marked**, der støtter iværksættelse på alle trin og gør det muligt for virksomheder af alle størrelser at få mest muligt ud af Europas størrelse og selv opnå stordriftsfordele for bedre at kunne konkurrere i en globaliseret økonomi. Det har brug for konkurrencedygtige markeder, der sender de rette prissignaler for at fremme investeringer, der muliggør og udbreder banebrydende innovation inden for grønnere produkter, tjenesteydelser og værdikæder, mere avanceret digital infrastruktur og værktøjer (f.eks. cloud, mikroprocessorer, kunstig intelligens) og mindre forurenende og mere effektive fremstillingsteknologier. Det har brug for et retfærdigt arbejdsmarked med konkrete foranstaltninger til at afhjælpe eksisterende og nye kvalifikationskløfter og uligheder i arbejdsstyrken. Det har brug for et udvalg af produkter og tjenesteydelser, der bidrager til pålidelige og forskelligartede forsyningskæder og til rettidigt at imødekomme europæiske virksomheders og forbrugeres efterspørgsel. Desuden skal disse produkter og tjenesteydelser være overkommelige for alle og til gavn for især husholdninger og SMV'er. Samtidig skal det bevare samhørigheden på det indre marked, således at styrkelsen heraf ikke fører til stigende økonomiske, sociale og territoriale forskelle.

⁵ Ifølge Kommissionens økonomiske prognose fra efteråret 2021 forventes BNP i EU at vokse med 5 % i 2021, 4,3 % i 2022 og 2,5 % i 2023. Vækstraterne for euroområdet ventes at svare til dem for EU i 2021 og 2022 og at ligge på 2,4 % i 2023.

⁶ Gennem instrumentet for teknisk støtte kan medlemsstaterne anmode om støtte til udformning og gennemførelse af reformer og investeringer, bl.a. for at sikre overholdelse af statsstøttere reglerne i forbindelse med gennemførelsen af de nationale genopretnings- og resiliensplaner (se forordning (EU) 2021/240 af 10. februar 2021 om oprettelse af et teknisk støtteinstrument).

Alt dette kræver en stærk og effektiv konkurrencepolitik og håndhævelse for at gøre den europæiske økonomi smidig nok til at træde ind på vejen mod genopretning og opfylde sine dobbelte grønne og digitale ambitioner på en bæredygtig, socialt og territorielt inkluderende måde. For at opnå dette i Den Europæiske Union arbejder Kommissionen tæt sammen med medlemsstaternes nationale konkurrencemyndigheder og under EU-domstolens kontrol.

Kommissionen er i øjeblikket ved at **gennemgå de konkurrencepolitiske redskaber i hidtil uset omfang og med hidtil usete ambitioner** for at sikre, at alle konkurrenceinstrumenter (fusioner, karteller og statsstøttekontrol) fortsat er egnede til formålet. Sideløbende hermed søger Kommissionen også at udstyre sig med nye instrumenter, der har til formål at tackle nye udfordringer på det indre marked, såsom digitale gatekeepere eller de fordrejende virkninger af udenlandske subsidier. Denne gennemgang har sammen med fortsat streng håndhævelse af konkurrencereglerne til formål at sætte EU's industrier i stand til at føre an i den dobbelte omstilling og fremme det indre markeds modstandsdygtighed. De nærmere detaljer og tidsrammer for dette arbejde er beskrevet i bilaget til denne meddelelse.

Samtidig er der på tværs af de europæiske grænser et **momentum for øget håndhævelse og international konvergens inden for konkurrencepolitik og håndhævelsespraksis** på tværs af et stigende antal jurisdiktioner. Dette er vigtigt for at sikre fair konkurrence i alle sektorer og for at sætte europæiske virksomheder i stand til at nå en effektiv størrelse. I 2024 forventes 85 % af verdens vækst i BNP at komme fra lande uden for EU. Den Internationale Valutafond har for nylig understreget den vigtige rolle, som konkurrence spiller med hensyn til at forhindre overdreven markedsconcentration, fremme innovation og støtte en sund genopretning⁷. Lignende drøftelser har fundet sted på G7-niveau⁸, og ligesindede partnere anvender en tilgang, der inddrager alle myndigheder for at fremme konkurrencen i hele deres økonomi⁹. Dette vil dog næppe være tilfældet i alle jurisdiktioner. En sådan international fortalervirksomhed og et sådant samarbejde supplerer således de redskaber i EU's handelspolitik, der har til formål at sikre fri og fair handel på globalt og bilateralt plan, samt EU's initiativer til fremme af international udvikling og internationalt samarbejde, såsom internationale partnerskaber for at afhjælpe strategiske sårbarheder i forsyningskæden.

På denne baggrund redegøres der i denne meddelelse for

- vejen til en gradvis udfasning af kriseforanstaltninger i henhold til de midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte ledsaget af foranstaltninger til at kickstarte og tiltrække private investeringer i genopretningsfasen (**afsnit 2**) samt

⁷ "Rising Market Power—A Threat to the Recovery?" (<https://blogs.imf.org/2021/03/15/rising-market-power-a-threat-to-the-recovery/>). Se også konkurrencepolitisk brief "Industry concentration and competition policy" (<https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-11/Competition%20Policy%20Brief%20-%20Industry%20concentration%20and%20competition%20policy%202-2021.pdf>).

⁸ G7-ministererklæringen af 28. april 2021 om digitalisering og teknologi (<https://www.gov.uk/government/publications/g7-digital-and-technology-ministerial-declaration>) og kommunikéet fra G7-topmødet i Carbis Bay (<https://www.consilium.europa.eu/media/50361/carbis-bay-g7-summit-communicue.pdf>).

⁹ F.eks. i den amerikanske præsident Bidens bekendtgørelse af 9. juli 2021 om at øge de amerikanske konkurrencemyndigheders ressourcer og fastlægge en ny tilgang til at fremme konkurrencen i hele den amerikanske økonomi med henblik på at reducere monopolers og koncentrerede markeders magt i større industrier (<https://www.whitehouse.gov/briefing-room/presidential-actions/2021/07/09/executive-order-on-promoting-competition-in-the-american-economy/>). Se også CANARI-enheden om digital håndhævelse i Canada (https://www.competitionbureau.gc.ca/eic/site/cb-bc.nsf/eng/h_00018.html#DigitalEnforcement).

- bidraget fra den igangværende, vidtrækkende revision af konkurrencepolitikken og håndhævelsen af konkurrencereglerne til Unionens bestræbelser på at gennemføre den grønne og digitale omstilling i et modstandsdygtigt indre marked (**afsnit 3**).

2. BIDRAGET FRA DE MIDLERTIDIGE RAMMEBESTEMMELSER FOR STATSSTØTTE TIL FREMSKYNDELSE AF GENOPRETNINGEN

Da covid-19-pandemien ramte i marts 2020, gik det sociale og økonomiske liv for borgerne i EU pludselig i stå: De blev bedt om at blive hjemme, skoler, butikker og kontorer lukkede, og fabrikkerne indstillede driften. Uden ekstraordinær offentlig støtte ville ellers levedygtige virksomheder have været nødt til at lukke, og utallige menneskers indkomstmuligheder ville være gået tabt.

Kommissionen benyttede sig af statsstøttereglernes fulde fleksibilitet i forbindelse med ekstraordinære omstændigheder til at vedtage de **midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte** for at give medlemsstaterne en skræddersyet værktøjskasse til støtte for økonomien i disse vanskelige tider. I løbet af de seneste 18 måneder er Kommissionen fortsat med at tilpasse reglerne til medlemsstaternes og virksomhedernes udviklingsbehov gennem fem ændringer af rammen¹⁰, hvilket gør det muligt for medlemsstaterne at træffe en lang række støtteforanstaltninger. Indtil nu har Kommissionen vedtaget over 670 beslutninger om godkendelse af over 3 billioner EUR i statsstøtte i alle 27 medlemsstater¹¹, som dækker forskellige økonomiske sektorer gennem forskellige former for støtte, herunder støtte målrettet SMV'er. Disse beslutninger er blevet vedtaget på rekordtid takket være særlige vedtagelsesprocedurer og et tæt samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne.

De midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte indeholder **beskyttelsesforanstaltninger, der skal sikre, at offentlig støtte ikke fordrejer de lige konkurrencevilkår i det indre marked**¹². Kommissionen har dog fortsat været opmærksom på **virkningerne af den ekstraordinære støtte** i betragtning af de betydelige forskelle i medlemsstaternes nationale budgetters evne til at reagere på krisen og yde støtte¹³. Kommissionen vil også foretage en efterfølgende evaluering af anvendelsen af de midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte og drage konklusioner af gennemførelsen heraf, både hvad angår de proceduremæssige aspekter og de forskellige støtteformers indvirkning på konkurrencen i det indre marked, f.eks. for SMV'er.

¹⁰ C(2020) 2215 af 3.4.2020, C(2020) 3156 af 8.5.2020, C(2020) 4509 af 29.6.2020, C(2020) 7127 af 13.10.2020 og C(2021) 564 af 28.1.2021.

¹¹ Dette omfatter kun offentlig støtte, der skal anmeldes til Kommissionen i henhold til EU's statsstøtteregler.

¹² F.eks. ved at fastsætte lofter for støtte pr. støttemodtager og ved at kræve foranstaltninger til afhjælpning af konkurrencefordrejninger i forbindelse med store rekapitaliseringer af virksomheder med en stærk markedsposition.

¹³ På grundlag af oplysninger fra medlemsstaterne blev der i perioden mellem medio marts og ultimo december 2020 godkendt 2,96 billioner EUR i støtte, og ca. 544 mia. EUR blev faktisk anvendt. På EU 27-niveau svarer dette til ca. 3,9 % af EU's BNP. Frankrig står i absolutte tal i denne periode for over en fjerdedel af den samlede udbetalte støtte (155,36 mia. EUR), efterfulgt af Italien med 19,8 % af den samlede udbetalte støtte (107,9 mia. EUR), Tyskland med 19,1 % af den samlede udbetalte støtte (104,25 mia. EUR) og Spanien med 16,7 % (90,8 mia. EUR). I relative tal har Spanien ydet støtte på 7,3 % i forhold til sit eget BNP, efterfulgt af Frankrig (6,4 %). Italien (6,0 %), Grækenland (4,4 %), Malta (3,9 %), Ungarn (3,7 %), Portugal (3,6 %), Polen (3,6 %) og Cypern (3,5 %).

Gradvis udfasning af de midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte på vejen mod genopretning

Som allerede anført i ajourføringen af den industrielle strategi¹⁴ skal krisestøtteforanstaltninger gradvist udfases, når den økonomiske situation tillader det, samtidig med at man undgår cliff-effekter. Dette er for at undgå en asymmetrisk genopretning og risikoen for en endnu større økonomisk divergens på det indre marked. **EU's økonomi kan kun genoprettes effektivt, hvis vi gør det i fællesskab.**

Dette er baggrunden for, at Kommissionen i dag vedtager den **sjette ændring af de midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte** med to formål:

For det første udstikker den kursen mod en **gradvis udfasning af kriseforanstaltningerne** i lyset af den observerede økonomiske genopretning og afhængigt af pandemiens udvikling. Forlængelsen på seks måneder af de eksisterende foranstaltninger i henhold til de midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte indtil den 30. juni 2022 vil forhindre, at virksomhederne pludselig afskæres fra stadig nødvendig offentlig støtte på et tidspunkt, hvor de alvorlige forstyrrelser, der påvirker medlemsstaternes økonomier, endnu ikke er ophørt. Det vil muliggøre en koordineret udfasning af støtteniveauet i lyset af de forskellige genopretningshastigheder, hvor specifikke sektorer i forskellige medlemsstater stadig halter bagefter andre.

For det andet indfører ændringsforslaget to **nye værktøjer til at kickstarte og tiltrække private investeringer med henblik på en hurtigere, grønnere og mere digital genopretning:**

- **Investeringsstøtte med henblik på en bæredygtig genopretning** (indtil den 31. december 2022): Dette redskab giver medlemsstaterne mulighed for at **skabe direkte incitamenter til private investeringer** for at kickstarte økonomien. Medlemsstaterne kan anvende dette værktøj til at støtte sektorer eller virksomhedstyper for at bidrage til at lukke den investeringskløft, som covid-19-pandemien har efterladt. For at undgå urimelige konkurrencefordrejninger er der indført sikkerhedsforanstaltninger, f.eks. for at sikre, at medlemsstaterne opretter ordninger, der gavner et betydeligt antal virksomheder, og for at sikre et tilstrækkeligt bidrag fra selskaberne selv. Dette værktøj kan anvendes af medlemsstaterne til at fremskynde den grønne og den digitale omstilling ved at muliggøre støtte til investeringer, som medlemsstaterne anser for vigtige for at fremskynde genopretningen af deres økonomi efter pandemiens ødelæggende virkninger på en bæredygtig og fremtidssikret måde. Generelt er det usandsynligt, at investeringer, der skader miljømålene i væsentlig grad, vil have tilstrækkelige positive virkninger til at opveje deres negative virkninger for konkurrencen og samhandelen. Afhængigt af de forskellige behov i medlemsstaternes økonomier er det op til medlemsstaterne at fastsætte prioriteter og udforme støtteordninger, der udnytter private investeringer.

Disse kan omfatte følgende ikke-udtømmende eksempler:

- udrulning eller opgradering af den digitale infrastruktur, der er nødvendig for at digitalisere virksomheder

¹⁴ C(2021) 350 af 5. maj 2021.

- ombygning af produktionslinjer til nye produkter (f.eks. digitaliseringsudstyr, elektriske køretøjer)
 - investeringer i nye produktionslinjer eller maskiner med henblik på at udvide produktionen for at afhjælpe forsyningsknaphed
 - udskiftning af gamle maskiner eller udstyr med mere effektivt eller mindre forurenende udstyr
 - investeringer i udstyr, der er nødvendigt for at forbedre den cirkulære økonomi/genanvendelse og bæredygtig adgang til ressourcer
 - støtte til forbedring af bygningers energieffektivitet
 - støtte til virksomheder, der ønsker at erhverve elcykler, elbiler eller andre former for rene transportmidler og/eller
 - støtte til omskolings-/opkvalificeringsprogrammer for at sikre industriens adgang til kvalificeret arbejdskraft.
- **Solvensstøtte** (indtil den 31. december 2023): Denne foranstaltning gør det muligt for medlemsstaterne at **udnytte private midler** og stille dem til rådighed for investeringer i **SMV'er, herunder nystartede virksomheder, og små midcapselskaber**. Dette værktøj er særlig relevant i lyset af den stigende gældsætning under krisen, navnlig blandt mindre virksomheder. Den giver adgang til egenkapitalfinansiering, som det ofte er vanskeligt for disse virksomheder at tiltrække individuelt. Medlemsstaterne kan f.eks. give garantier til dedikerede investeringsfonde, som vil mindske risiciene for private investorer og gøre det mere attraktivt at investere i SMV'er, nystartede virksomheder og små midcapselskaber.

Disse to nye værktøjer kan også bidrage til gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten.

3. KONKURRENCEPOLITIKKENS BIDRAG TIL ET GRØNT, DIGITALT OG MODSTANDSDYGTIGT INDRE MARKED

Unionens velstand er dybt forankret i dens **tilslutning til principperne om en social markedsøkonomi** som nedfældet i Lissabontraktaten. Konkurrencepolitikken er en del af en bred værktøjskasse til regulering og håndhævelse, der skal sikre, at markederne fungerer til gavn for kunderne og forbrugerne. Ved at holde markederne åbne og konkurrencedygtige og sikre lige konkurrencevilkår bidrager konkurrencepolitikken til at nå Unionens bredere prioriteter som fastsat i dens reguleringspolitikker.

Mere konkret er formålet med konkurrencepolitikken at forebygge og afhjælpe markedsfordrejninger gennem effektiv offentlig intervention. Fusionskontrol gør det muligt for virksomheder at vokse ved at overtage andre virksomheder, herunder konkurrenter, leverandører eller kunder, samtidig med at det sikres, at der er tilstrækkeligt mange andre virksomheder, der stadig opererer på det relevante marked, som kan tilbyde alternativer, hvorved der bidrages til pålidelige og forskelligartede forsyningskæder. Håndhævelse af kartellovgivningen sikrer, at partnerskaber mellem virksomheder giver fordele, uden at det fører til skadelige karteller eller andre konkurrencebegrænsende aftaler, der begrænser udbuddet af produkter eller forhøjer priserne. Det sikrer også, at dominerende virksomheder ikke udnytter deres markedsstyrke til at udelukke konkurrenter eller udnytte kunder. Statsstøttekontrollen regulerer medlemsstaternes brug af begrænsede offentlige midler til at støtte offentlige politiske mål og bidrager til at opnå optimale investeringsniveauer i den europæiske økonomi uden at fortrænge private investeringer eller deltage i skadelige

støttekapløb, der underminerer det indre marked. Langt størstedelen af de offentlige udgifter er ikke statsstøtte, og næsten alle de udgifter, der er omfattet af statsstøttekontrollen, ydes direkte af medlemsstaterne til virksomheder uden forudgående anmeldelse til og godkendelse fra Kommissionen¹⁵.

I den forbindelse har **konkurrencepolitikken vist sig at være effektiv ved at reagere på nye markedsudviklinger og ændrede politiske mål i Unionen**. Konkurrencereglerne har en iboende evne til at tilpasse sig, idet de anvendes i individuelle sager under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende for virksomheder og markeder på tidspunktet for vurderingen, og på grundlag af ajourførte oplysninger fra markedsøkonomiske aktører om de aktuelle forhold og den forventede markedsudvikling. Erfaringerne fra sagerne indgår i den løbende revision af konkurrencereglerne. I årenes løb har sådanne revisioner ført til flere runder af tilpasninger af konkurrencereglerne, hvor det er nødvendigt¹⁶, samt til oprettelse af nye værktøjer¹⁷. Disse tilpasninger har sikret, at konkurrencepolitikken fortsat fremmer innovation og i overensstemmelse med traktaterne bevarer en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne, som i sidste ende er til gavn for EU-borgerne.

Den igangværende revision af alle konkurrenceinstrumenter (fusioner, karteller og statsstøttekontrol) vil sætte EU's industrier i stand til at føre an i den dobbelte omstilling og fremme det indre markeds modstandsdygtighed og samtidig give kunder og forbrugere en rimelig andel af de deraf følgende fordele, som det vil blive forklaret i de følgende underafsnit. Konkurrencepolitikken bevarer velfungerende markeder, samtidig med at relevante markedssvigt afhjælpes, hvilket bidrager til den dobbelte grønne og digitale omstilling og det indre markeds modstandsdygtighed. I sin sagsbehandlingspraksis vil Kommissionen fortsat tage hensyn til grønne og digitale aspekter og til aspekter vedrørende modstandsdygtighed i det omfang, det er relevant for konkurrencevurderingen.

Den igangværende revision omfatter en gennemgang af horisontale konkurrenceværktøjer, som er relevante på tværs af sektorer og instrumenter. Kommissionen vil navnlig **ajourføre sin meddelelse fra 1997 om markedsafgrænsning** under hensyntagen til den betydelige udvikling i de seneste tyve år, navnlig digitaliseringen og de nye måder at udbyde varer og tjenesteydelser på, og for at afspejle den stadig mere indbyrdes forbundne og globaliserede handel¹⁸. I den forbindelse er markedsafgrænsningen et vigtigt skridt i Kommissionens vurdering i fusions- og kartelsager for at forstå det konkurrencemiljø, som virksomhederne opererer i, både på et givet tidspunkt og mere dynamisk. Da markederne ikke er statiske, skal denne analyse gentages for hvert enkelt tilfælde for at tage hensyn til ændringer i produktionsprocesser, forbrugerpræferencer og andre særlige markedsforhold såsom innovationscyklusser, forsyningskæder, de særlige forhold, der gør sig gældende for digitale markeder og relaterede forretningsmodeller, og lettere adgang for nye leverandører eller som reaktion på lovgivningsmæssige ændringer. På samme måde er et markeds geografiske udstrækning også genstand for en ny vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvilket kan føre til, at

¹⁵ Blandt andet letter den generelle gruppefritagelsesforordning (C/2021/5336, EUT L 270 af 29.7.2021, s. 39) i høj grad udbetalingen af støtte ved at give medlemsstaterne mulighed for at gennemføre støtten direkte på grundlag af klare forudgående kriterier uden at skulle anmelde sådanne foranstaltninger til Kommissionen og afvente dens godkendelse. Gruppefritaget støtte udgjorde mere end 96 % af den samlede statsstøtte, der er ydet i EU siden 2015.

¹⁶ F.eks. COM(2012) 209 "Modernisering af EU's statsstøttepolitik" eller SWD(2021) 66 om evaluering af proceduremæssige og retslige aspekter af EU's fusionskontrol.

¹⁷ F.eks. EUT L 349 af 5.12.2014, s. 1, direktivet om visse regler for søgsmål i henhold til national ret angående erstatning for overtrædelser af bestemmelser i medlemsstaternes og Den Europæiske Unions konkurrenceret.

¹⁸ EFT C 372 af 9.12.1997, s. 5.

markeder afgrænses fra lokalt til globalt plan afhængigt af, hvordan de fungerer i praksis, navnlig set ud fra forbrugernes og kundernes synspunkt. Kommissionen beslutter ikke, hvordan markederne *bør* se ud. På grundlag af dokumentation fra markedsdeltagerne undersøger Kommissionen, hvordan et givet marked fungerer i praksis som grundlag for sin konkurrencevurdering.

I forbindelse med den individuelle vurdering af sager vil Kommissionen løbende forbedre sine analytiske værktøjer for at tage højde for sandsynlige fremtidige markedstendenser og -udviklinger, herunder med hensyn til forretningsmodeller, teknologier og handelsmønstre, som led i sin konkurrencevurdering af kartel- og fusionssager, for så vidt angår potentiel konkurrence, samt sandsynligheden for, at konkurrenter, herunder fra lande uden for EU, vil komme ind på markedet og/eller ekspandere. I sidste ende reagerer EU's konkurrencepolitik og håndhævelse på de nuværende og forudsigelige markedsvilkår.

Desuden er Kommissionen i færd med at revidere rammebestemmelserne for statsstøtte til **vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse**. Denne ramme sætter medlemsstaterne og industrien i stand til i fællesskab at overvinde markedssvigt eller samfundsmæssige udfordringer ved at iværksætte ambitiøse paneuropæiske projekter på en gennemsigtig og inklusiv måde, samtidig med at der sikres positive afsmittende virkninger for EU's økonomi som helhed. Evalueringen af den eksisterende ramme viste, at den fungerer godt. Visse målrettede tilpasninger er ikke desto mindre hensigtsmæssige¹⁹, samtidig med at rammens nuværende anvendelsesområde bevares for at muliggøre banebrydende innovation frem til den første industrielle udrulning og infrastrukturinvesteringer, hvor offentlig intervention er nødvendig.

3.1 STØTTE TIL DEN GRØNNE OMSTILLING

Bekæmpelse af klimaændringer og miljøforringelse er den største udfordring for vores generation. Unionen har sat den europæiske grønne pagt i centrum for sin vision og vækststrategi, i takt med at den er gået i gang med at sikre miljømæssig bæredygtighed og blive klimaneutral senest i 2050. Emissionsreduktionsmålet på mindst 55 % inden 2030 sammenlignet med 1990-niveauerne er blevet en juridisk bindende forpligtelse med ikrafttrædelsen af den europæiske klimalov²⁰. Hvis disse mål skal nås, kræver det en solid og befordrende lovramme, der fastsætter bindende standarder, øger ambitionerne og tilskynder interessenterne til at tilpasse deres adfærd. Kommissionen vedtog sidste juli Fit for 55-pakken — en række forslag med henblik på at gøre EU's politikker inden for klima, energi, arealanvendelse, transport og beskatning²¹ klar til at reducere nettoemissionerne af drivhusgasser med mindst 55 % senest i 2030. En række andre strategier²² under den grønne

¹⁹ Disse omfatter yderligere at øge åbenheden i vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse, lette SMV'ers deltagelse og præcisere kriterierne for at samle midler fra de nationale budgetter og EU-programmer.

²⁰ EUT L 243 af 9.7.2021, s. 1.

²¹ Se Kommissionens forslag til en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (COM/2021/564 final), forslag til et revideret energibeskatningsdirektiv (COM/2021/563 final) og kommende forslag til Befit (Erhverv i Europa: en ramme for indkomstbeskatning).

²² F.eks. En jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevarer-system (COM(2020) 381 final); En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi — For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa (COM/2020/98 final); EU's biodiversitetsstrategi for 2030 — Naturen skal bringes tilbage i vores liv (COM/2020/380 final); Vejen til en sund planet for alle — EU-handlingsplan: "Mod nulforurening for vand, luft og jord" (COM(2021) 400 final).

pagt har til formål at tackle den bredere miljøkrise og opnå en ressourceeffektiv, ren og cirkulær økonomi.

Konkurrencepolitikken kan supplere regelsættet ved at sikre stærke og konkurrencedygtige markeder, der sender de rette prissignaler, så de nødvendige investeringer når de teknologier, der er nødvendige for omstillingen, samtidig med at omkostningerne for skatteyderne holdes nede. Det kan bidrage til at skabe de rette incitamenter for virksomhederne til at anvende ressourcerne effektivt, undgå strandede aktiver og innovere deres produktionsprocesser i retning af større bæredygtighed. Desuden kan den støtte en retfærdig omstilling, der afbøder de socioøkonomiske og regionale konsekvenser af omstillingen til klimaneutrale økonomier.

På denne baggrund indledte Kommissionen i 2020 en refleksionsproces om konkurrencepolitikken rolle i den grønne omstilling²³. Denne proces afslørede konvergens omkring konkurrencepolitikken betydning i forbindelse med EU's miljø-, klima- og energipolitikker. Det er således nødvendigt med et effektivt samspil mellem regelsættet og konkurrencepolitikken for at opfylde målene i den grønne pagt.

Afhjælpning af det grønne investeringsunderskud og muliggørelse af en retfærdig omstilling

Opfyldelsen af målene i den europæiske grønne pagt vil kræve store offentlige og private investeringer, hvilket er grunden til, at mindst 30 % af de 1,8 billioner EUR²⁴ fra Europas nye langsigtede budget og NextGenerationEU vil blive brugt til at tackle klimaændringer. Under NextGenerationEU's flagskib, genopretnings- og resiliensfaciliteten, skal mindst 37 % af de midler, der tildeles medlemsstaterne, være klimaforanstaltninger, som bidrager til den grønne omstilling²⁵. Denne offentlige finansiering vil også være vigtig for at tiltrække private investeringer, som nødvendigvis vil skulle finansiere størstedelen af de investeringer, der er behov for.

Statsstøttere reglerne har også allerede vist deres værd: F.eks. har **retningslinjerne for statsstøtte til energi og miljø**²⁶ bidraget til at fremme veludformede offentlige støtteprogrammer med henblik på at nå klimamålene for 2020 ved at tilføre over 202 mia. EUR til økonomien, herunder til at øge anvendelsen af vedvarende energikilder, hvor de private investeringer viste sig at være utilstrækkelige. De har også bidraget til en effektiv anvendelse af begrænsede offentlige ressourcer: Siden statsstøttere reglerne begyndte at kræve konkurrencebaserede udbud for støtte til store anlæg for vedvarende energi, er omkostningerne ved denne støtte i flere tilfælde mere end halveret, og nogle havvindmølleprojekter i Europa gennemføres nu uden offentlig støtte overhovedet²⁷.

²³ Konference om "Competition policy contributing to the European Green Deal" af februar 2021 https://ec.europa.eu/competition-policy/green-gazette/conference-2021_en.

²⁴ I 2018-priser.

²⁵ Derudover vil samhørighedspolitikken også støtte klimaomstillingen med et bidrag på mindst 30 % af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og 37 % af Samhørighedsfonden. Fonden for Retfærdig Omstilling vil desuden bidrage til at tackle de økonomiske og sociale konsekvenser af klimaomstillingsprocessen i de områder, der er hårdest ramt.

²⁶ Retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi 2014-2020, 2014/C 200/01.

²⁷ Se "Retrospective evaluation support study on EEAG", som findes på: https://ec.europa.eu/competition-policy/document/download/69020dc0-b852-4952-9319-542637228f91_en.

Fremover vil Kommissionens omfattende revision af statsstøttere reglerne yderligere støtte de ambitiøse klima-, energi- og miljømål og samtidig fokusere på at tiltrække private investeringer. For blot at nævne et par eksempler:

De reviderede **retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse og energi**, der også kaldes retningslinjer for klima-, miljøbeskyttelses- og energistøtte (CEEAG), forventes at finde anvendelse fra 2022, og revisionen af de relevante afsnit i den **generelle gruppefritagelsesforordning** har til formål at sikre en sammenhængende, fremtidsorienteret og fleksibel ramme, der sætter medlemsstaterne i stand til at yde den nødvendige støtte til, at den grønne pagt kan gennemføres. Med henblik herpå forventer Kommissionen, at den nye CEEAG²⁸ f.eks. vil gøre det muligt at støtte industriens dekarboniseringsbestræbelser på grundlag af enhver teknologi, der kan levere den grønne omstilling, ved at anvende instrumenter såsom CO₂-differencekontrakter, f.eks. i forbindelse med levering af kulstoffattig brint²⁹. Desuden foreslås det f.eks. at støtte foranstaltninger, der gør nul- eller kulstoffattige produktionsprocesser økonomisk levedygtige (herunder ved at omlægge eksisterende anlæg i en situation, hvor der er behov for øget elektrificering). For at afspejle den brede tilgang, der er behov for, agter Kommissionen også at lette støtten på områder som cirkulær økonomi og biodiversitet samt ren mobilitet eller nulemissionsmobilitet og energieffektivitet i bygninger.

Den igangværende revision af statsstøttere reglerne har også til formål at sikre **overensstemmelse med både etablerede og nye reguleringsprincipper, der er relevante for den europæiske grønne pagt**, såsom princippet om, at forurenere betaler. Disse regler lægger også særlig vægt på princippet om ikke at gøre væsentlig skade i forbindelse med den individualiserede vurdering af positive og negative virkninger. Med henblik herpå vil udkastet til CEEAG støtte udfasningen af fossile brændstoffer ved at præcisere, at statsstøtte til projekter, der omfatter sådanne brændstoffer, navnlig de mest forurenende, såsom olie, kul og brunkul, næppe vil blive anset for at være forenelig med statsstøttere reglerne³⁰. Mere generelt kan Kommissionen, hvor det er relevant, tage hensyn til negative eksternaliteter som led i vurderingen af støttens negative virkninger for konkurrencen og samhandelen.

Ifølge den europæiske grønne pagt skal der også skabes **passende incitamenter til at innovere og levere renere produkter til forbrugerne**. Selv om sådanne bestræbelser hovedsagelig går gennem lovgivning, kan konkurrencepolitikken bidrage til yderligere at stimulere forbrugernes efterspørgsel efter renere produkter og skabe de rette rammebetingelser. I udkastet til CEEAG foreslås det f.eks. at yde støtte til erhvervelse af nulemissions-/lavemissionskøretøjer og til investeringer i de tilhørende ladestander og optankningsinfrastrukturer og gøre det muligt at støtte mere miljøvenlige produktionsprocesser.

Kommissionens strategi for bæredygtig og intelligent mobilitet understreger specifikt konkurrencelovgivningens bidrag til målet om at opnå den dobbelte omstilling på tværs af alle transportformer³¹. Navnlig vil den igangværende revision af statsstøttere reglerne, der er relevant

²⁸ Se høringsudkastet: https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-ceeag_da.

²⁹ Dvs. kontrakter, der giver modtagerne ret til en betaling svarende til forskellen mellem en fast pris og en referencepris.

³⁰ Det samme gælder foranstaltninger, der indebærer nye investeringer i naturgas, medmindre medlemsstaterne påviser, at der ikke er nogen lock in-effekt. Medlemsstaterne skal bl.a. også forklare, hvordan de vil sikre, at disse investeringer bidrager til at nå Unionens klimamål for 2030 og 2050, og hvordan de vil undgå at skabe en lock in-effekt for anvendelsen af naturgas.

³¹ COM(2020) 789 final.

for **transportsektoren**, blive anvendt til at støtte sektorens bæredygtige genopretning efter covid-19-pandemien og styrke dens muligheder for at blive klimaneutral senest i 2050, navnlig ved at give mindre forurenende transportformer en øget mulighed for at konkurrere på lige vilkår³² og skabe en befordrende ramme for grønne investeringer. Siden 2008 har Kommissionen godkendt ca. 130 foranstaltninger, der har til formål at fremme effektiviteten og bæredygtigheden af EU's indre transportmarked, herunder ved at **forbedre digitaliseringen og øge jernbanetransportens interoperabilitet og støtte mere bæredygtige transportløsninger end vejtransport**, såsom transport ad indre vandveje og intermodal transport³³. Revisionen af de statsstøtteregele, der gælder for jernbanetransport³⁴, vil bringe dem i fuld overensstemmelse med EU's vigtigste prioriteter. Den har til formål at støtte overgangen til mere bæredygtige transportformer yderligere, samtidig med at der indføres øgede proceduremæssige lempelser for støtteforanstaltninger inden for grønnere landområder og intermodal transport via gruppefritagelser. Med henblik herpå overvejer Kommissionen også at vedtage et forslag til Rådets forordning, der giver Kommissionen mulighed for at vedtage gruppefritagelsesforordninger på landtransportområdet i overensstemmelse med artikel 93 i TEUF.

Statsstøttepolitikken har også en vigtig rolle at spille, når det drejer sig om at **muliggøre banebrydende innovation**, der er nødvendig for at gennemføre den grønne pagt, hvor risiciene er for store til, at en enkelt virksomhed eller medlemsstat kan påtage sig opgaven alene. Med en finansiering på over 6 mia. EUR fra medlemsstaterne, der frigør yderligere 14 mia. EUR i private investeringer, har de to projekter af fælleseuropæisk interesse i batteriværdikæden gjort det muligt at foretage betydelige investeringer i forskning og innovation samt i den første industrielle anvendelse af nye batteriteknologier, samtidig med at der sikres positive afsmittende virkninger for den europæiske industri som helhed³⁵. På samme måde vil Kommissionen fortsat aktivt støtte medlemsstaterne i udformningen af **projekter af fælleseuropæisk interesse til støtte for rene brintteknologier og -systemer**.

Endelig giver de nye **retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte**³⁶ medlemsstaterne mulighed for at støtte de mindst begunstigede regioner samt regioner, der står over for omstillings- eller strukturudfordringer, navnlig regioner under Fonden for Retfærdig Omstilling, og tilpasse sig den grønne omstilling og klimaomstillingen, samtidig med at der sikres lige vilkår mellem medlemsstaterne. Dette er vigtigt, da statsstøtteregelele fortsat skal bevare det indre markeds integritet under hensyntagen til de samhörighedsmål, der er nedfældet i EU-traktaterne, som er kernen i den europæiske integration³⁷.

³² COM(2020) 789 final, stk. 76.

³³ I forbindelse med coronavirusudbruddet gjorde EU's statsstøtteregelele det muligt for medlemsstaterne at opretholde jernbanegodstransportens og de kommercielle passageroperatørers konkurrenceevne i overensstemmelse med målene i EU's grønne pagt: Siden pandemiens begyndelse har Kommissionen godkendt 8 støtteforanstaltninger til jernbanevirksomheder i form af nedsættelse af sporadgangsafgifter til et samlet beløb på ca. 1,6 mia. EUR i godkendt budget.

³⁴ Se: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13154-Rail-transport-revision-of-State-aid-guidelines_da; https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13153-Greener-land-transport-simplified-state-aid-rules-New-Land-Transport-Enabling-Regulation-_da.

³⁵ Kommissionens afgørelse af 9. december 2019 i sag SA.54793, SA.54801, SA.54794, SA.54806, SA.54808, SA.54796 og SA.54809 — Summer IPCEI Batteries; og af 26. januar 2021 i sag SA.55855, SA.55840, SA.55844, SA.55846, SA.55858, SA.55831, SA.56665, SA.55859, SA.55819, SA.55813, SA.55896 og SA.55854 — Autumn IPCEI Batteries.

³⁶ EUT C 153 af 29.4.2021, s. 1.

³⁷ Se også COM(2020) 21 final, Investeringsplan for et bæredygtigt Europa.

Håndhævelse og samarbejde med henblik på at fremme målene i den europæiske grønne pagt

Ud over at muliggøre nødvendig offentlig finansiering kan Kommissionen også fremme målene i den europæiske grønne pagt gennem en effektiv håndhævelse af kartel- og fusionsreglerne. I juli 2021 pålagde Kommissionen f.eks. fem bilproducenter en bøde på 875 mio. EUR for at bremse udbredelsen af teknisk udvikling med potentiale til at mindske forureningen fra biler³⁸.

Konkurrencepolitikken kan bidrage yderligere til den grønne omstilling ved at **sætte virksomhederne i stand til at samarbejde om reelt grønne initiativer i fællesskab og samtidig forhindre "grønvaskning", som ville være til skade for forbrugerne.** Forbrugernes præferencer for bæredygtige produkter, tjenesteydelser og teknologier bør tages i betragtning i konkurrencevurderingen, når det er relevant. F.eks. kan konkurrencebegrænsende aftaler potentielt undtages fra forbuddet i artikel 101, stk. 1, i TEUF, hvis de fordele, de medfører for kunderne, opvejer den skade, de forvolder dem. Disse fordele kan f.eks. omfatte udskiftning af et ikkebæredygtigt produkt med et bæredygtigt produkt og dermed forbedring af dets levetid eller andre karakteristika, hvorved den værdi, som forbrugerne tillægger produktet, øges³⁹.

For at hjælpe europæiske landbrugere med at tackle forurening, klimaændringer og andre bæredygtighedsudfordringer indeholder reformen af den fælles landbrugspolitik desuden en ny undtagelse fra kartelreglerne i forbindelse med aftaler om bæredygtighed i landbruget⁴⁰. Kommissionen vil udarbejde retningslinjer for at hjælpe interessenterne med at gennemføre den nye undtagelse.

Kommissionen er rede til at reagere på virksomhedernes anmodninger om vejledning for at skabe retssikkerhed, herunder når virksomhederne overvejer at indgå aftaler om at forfølge bæredygtigheds mål. Parallelt hermed rådgiver Kommissionen også om betingelserne for, hvordan samarbejde mellem konkurrenter kan bidrage til mere bæredygtige produkter eller produktionsprocesser i forbindelse med den igangværende revision af de **horisontale gruppefritagelsesforordninger og -retningslinjer.**

³⁸ Kommissionens afgørelse af 8. juli 2021 i sag AT.40178 — Biludledninger. Et andet eksempel er Kommissionens godkendelse af fusionen mellem Schwarz Group og Suez Waste Management på betingelse af, at parterne afhænder aktiver for at sikre, at kunderne fortsat vil drage fordel af mindre forurenende sortering af letvægtsemballage (afgørelse af 14. april 2021 i sag M.10047).

³⁹ Se yderligere eksempler i Competition policy brief "Competition Policy in Support of Europe's Green Ambition" (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/63c4944f-1698-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>). Lignende fordele kan tages i betragtning ved vurderingen af fusionens virkninger, i det omfang de gøres gældende af parterne i transaktionen, og de er verificerbare, fusionsspecifikke og til gavn for forbrugerne.

⁴⁰ Bestemmelsen fritager bæredygtighedsaftaler, der er indgået mellem producenter og/eller andre aktører fra fødevareværdikæden, fra anvendelsen af artikel 101 i TEUF med det formål at opnå højere standarder end krævet i lovgivningen med hensyn til miljøbeskyttelse, forebyggelse af klimaændringer, dyresundhed og dyrevelfærd. Undtagelsen finder kun anvendelse, hvis de konkurrencebegrænsninger, der følger af de indgåede bæredygtighedsaftaler, er nødvendige for at nå den ønskede standard, dvs. at de ikke begrænser konkurrencen mere end nødvendigt. Undtagelsen giver landbrugere mulighed for at anvende mere miljøvenlige landbrugsmetoder til gengæld for forskellige fordele (højere priser, mere langsigtede forsyningsforhold osv.).

3.2 STØTTE TIL DEN DIGITALE OMSTILLING

Covid-19-krisen har ført til en massiv acceleration af den digitale omstilling af den europæiske økonomi. Nærmest fra den ene dag til den anden er det blevet normen at arbejde og studere hjemmefra, virksomhederne er i et hidtil uset omfang gået over til e-handel, og de offentlige myndigheder har udrullet digitale apps til levering af offentlige tjenester. Dette viser den iboende tilpasningsevne og det innovationspotentiale, der findes i Europa. Det bør dog ikke være en undskyldning for at hvile på laurbærrene — mange dele af den europæiske økonomi og flere regioner, navnlig de mindst udviklede, halter stadig bagefter med hensyn til digital omstilling, lige fra adgang til de rette færdigheder og udrulning af banebrydende infrastrukturer og kapacitet til indførelse af digitale værktøjer i virksomheder med henblik på at øge produktiviteten. Meddelelsen "Det digitale kompas 2030: Europas kurs i det digitale årti" fastsætter målsætninger og mål for EU's digitale omstilling frem til 2030 med det formål at udforme en digital fremtid for Unionens borgere og virksomheder, der er menneskecentreret, bæredygtig og velstående. Den 15. september 2021 foreslog Kommissionen en fælles lovgivningsmæssig beslutning om fastlæggelse af et politisk program, "Vejen mod det digitale årti", som fremhæver de digitale målsætninger og mål og giver konkrete redskaber til at nå dem gennem samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne⁴¹. Mindst 20 % af de midler, der tildeles medlemsstaterne under genopretnings- og resiliensfaciliteten, skal anvendes til foranstaltninger, der bidrager til den digitale omstilling⁴².

I kraft af den digitale økonomis voksende betydning bør EU ikke sakke bagud i digitaliseringsprocessen, og samtidig bør EU bevare konkurrencebetingelserne og de lige konkurrencevilkår på det digitale indre marked. Statsstøttepolitikken kan bidrage til at imødekomme behovet for store investeringer for at støtte udviklingen af den nødvendige infrastruktur som rygraden i den digitale økonomi uden at fortrænge private investeringer samt bidrage til at slå bro over den digitale kløft. Parallelt hermed er et centralt mål for konkurrencepolitikken fortsat at bevare de digitale markeders konkurrenceevne. Hvad angår onlineplatforme, som typisk medfører store netværkseffekter og "winner-takes-all" -dynamikker samt betydelige stordriftsfordele og næsten ingen marginalomkostninger, er det afgørende at sikre åbenhed, retfærdighed og konkurrence fra starten. I betragtning af onlineplatformenes særlige karakteristika er det nødvendigt både at fortsætte med at håndhæve konkurrencereglerne og supplere og fuldende værktøjskassen for at få mest muligt ud af onlineplatforme og dataøkonomien.

Udligning af den digitale investeringskløft

Der findes forskellige typer digital infrastruktur, og der er fortsat store investeringsmangler⁴³. Dertil kommer, at konnektivitetsnet får særlig opmærksomhed, da de er grundlaget for en digital økonomi og et digitalt samfund, der er relevant for stort set alle virksomheder og forbrugere. Digitaliseringen medfører, at forbrugernes behov for båndbredde til download og

⁴¹ COM(2021) 574 final.

⁴² Foranstaltninger til fremme af produktion og distribution af digitalt indhold, såsom digitale medier, tæller med i dette mål som led i indsatsen for at støtte genopretningen og den digitale omstilling af nyhedsmedier og den audiovisuelle sektor (se: COM(2020) 784 final samt den vejledende skabelon for digitalisering af nyhedsmedier:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/template_RFF_digitalisation_of_news_media.pdf).

⁴³ Som eksempel på en sådan infrastruktur kan nævnes cloud og mikroprocessorer, i forbindelse med hvilke Kommissionen støtter medlemsstaternes kommende projekter af fælleseuropæisk interesse; se mere i afsnit 3.3.

upload vokser konstant. Ifølge meddelelsen om det digitale kompas skal alle europæiske husstande senest i 2030 være dækket af et gigabitnet, og alle befolkede områder bør være omfattet af 5G⁴⁴.

Størstedelen af investeringerne i telekommunikationsinfrastruktur kommer fra private investorer. For at øge omkostningseffektiviteten af deres netværksudrulning opfordrer Kommissionen private operatører til at samarbejde om såkaldt "**netdeling**", samtidig med at den sikrer, at dette gøres uden unødigt at begrænse konkurrencen i hvert enkelt tilfælde⁴⁵. Kommissionen kan i fremtiden tilbyde yderligere vejledning om netdeling i forbindelse med revisionen af de horisontale retningslinjer.

Statsstøttepolitikken har en central funktion med hensyn til at nå målene for det digitale årti på en måde, der bidrager til at slå bro over den digitale kløft ved at sikre en højere bredbåndsdækning, navnlig i landdistrikter og fjerntliggende områder, samt penetration, og med hensyn til at støtte billigere tjenester af højere kvalitet⁴⁶. **Retningslinjerne for statsstøtte til bredbånd**⁴⁷ og den generelle gruppefritagelsesforordning letter udrulningen af sikre og velfungerende net på en målrettet og bæredygtig måde, hvor private udbydere sandsynligvis ikke vil investere i eller levere den nødvendige infrastruktur til kundernes behov, der udvikler sig hurtigt. Den igangværende revision af retningslinjerne har til formål yderligere at lette implementeringen og udbredelsen af bredbåndsnets og dermed fremskynde den digitale omstilling og øge konnektiviteten. Med de nye retningslinjer sigter Kommissionen f.eks. mod i betydelig grad at flytte markøren for, hvilke typer konnektivetsinvesteringer der normalt anses for nødvendige for at imødekomme nye behov, samtidig med at den forbliver åben for medlemsstater, der konstaterer mere avancerede behov. Kommissionen forventer desuden, at retningslinjernes anvendelsesområde udvides til også at omfatte investeringer i mobil infrastruktur⁴⁸ og ibrugtagningsforanstaltninger såsom konnektivitet og sociale vouchere, tilpasning til den teknologiske udvikling og Unionens digitale og sociale mål.

Endelig har revisionen af FUI-rammen og tilsvarende regler for generelle gruppefritagelsesforordninger til formål at ajourføre disse regler for at afspejle den seneste markedsudvikling og teknologiske udvikling og dermed fremme investeringer i den private sektor, der fremskynder den dobbelte omstilling.

Kontrol af dominerende platformes markedsstyrke

Kommissionen er førende på verdensplan med hensyn til håndhævelse af kartel- og monopolreglerne i den digitale sektor. Den undersøger i øjeblikket i flere tilfælde, om dominerende digitale platforme har overtrådt EU's kartel- og monopolregler, f.eks. ved at

⁴⁴ COM(2021) 118.

⁴⁵ F.eks. den positive holdning, som Kommissionen indtog med hensyn til de justeringer af samarbejdet mellem TIM og Vodafone i Italien, som disse virksomheder foretog, og som umiddelbart forekom egnede til at afhjælpe eventuelle problemer som følge af netdelingsaftalerne mellem disse to mobiloperatører (findes på: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_414). Se også den igangværende sag AT.40305 — Netdeling — Tjekket, hvor Kommissionen den 1. oktober 2021 iværksatte en marktest af de tilsagn, der blev afgivet af T-Mobile CZ, CETIN og O2 CZ, med anmodning om feedback fra alle interesserede parter.

⁴⁶ Samhørighedspolitikken vil også blive mobiliseret for at hjælpe mindre udviklede områder med at afhjælpe markedssvigt, der påvirker digitale investeringer, navnlig i fjerntliggende og mindre udviklede områder.

⁴⁷ EUT C 25 af 26.1.2013, s. 1.

⁴⁸ Overgangen til hver ny mobilgeneration er generelt gradvis. For eksempel forventes overgangen fra 4G til standalone 5G at udgøre en passende trinvis ændring i statsstøttesammenhæng.

forskelsbehandle tredjeparters adgang til data eller misbruge deres gatekeeperroller til at distribuere indhold via app-butikken⁴⁹. Hvis Kommissionens bekymringer bekræftes, kan den pålægge bøder og bringe den konkurrencebegrænsende praksis til ophør eller acceptere fremadrettede tilsagn, der ændrer de relevante virksomheders forretningsmetoder i EU.

Kommissionen har allerede i flere tilfælde sanktioneret dominerende digitale aktørers konkurrencebegrænsende adfærd. F.eks. pålagde Kommissionen i juni 2017 Google en bøde på 2,42 mia. EUR for ulovligt at give Googles egne prissammenligningstjenester en fordel i forhold til konkurrenternes⁵⁰. Den 10. november 2021 stadfæstede Retten Kommissionens afgørelse, idet den bekræftede, at Kommissionens tilgang var korrekt og juridisk forsvarlig. Som følge heraf ændrede Google den såkaldte shoppingboks for at gøre det muligt at reklamere for tredjeparters prissammenligningstjenester heri. I dag kommer ca. 75 % af alle de produkter, der reklameres for i denne boks, fra tredjeparter i forhold til, at der ingen var, før Kommissionen greb ind.

I juli 2018 pålagde Kommissionen Google en bøde på 4,34 mia. EUR for en række ulovlige forretningspraksisser i forbindelse med Android-styresystemet og -apps, som havde til formål at beskytte og styrke Googles dominerende stilling inden for almindelig internetsøgning⁵¹. Som følge heraf gav Google afkald på forbuddet mod, at telefonproducenter lancerer modeller med versioner af open source-operativsystemet Android, der ikke kommer fra Google. Google udrullede også en valgskræm for nye Android-enheder, hvor der i øjeblikket vises op til elleve konkurrerende søgemaskiner til brugerne under opsætningen af enheden.

Da **data er vigtige for virksomhedernes innovative potentiale**, supplerer håndhævelsen af konkurrencereglerne Kommissionens lovgivningsmæssige tiltag med hensyn til at fremme datadeling og skabe lige vilkår mellem gatekeepere og mindre virksomheder. Adgang til data eller dataakkumulering spillede en rolle i en række nylige fusionssager⁵² og er af central betydning for teorier om skade i nogle af de ovenfor nævnte verserende kartelsager. Samtidig har Kommissionen i sin håndhævelsespraksis anerkendt relevansen af **privatlivets fred som parameter for konkurrence**, og den har accepteret tilsagn om at sikre, at bl.a. denne konkurrencemæssige dimension bevares⁵³.

Desuden har Kommissionen arbejdet på at tilpasse sig de digitale markeders hurtige udvikling og særlige forhold. Kommissionen gjorde f.eks. brug af **foreløbige forholdsregler**, der krævede, at virksomheden Broadcom ophørte med at pålægge sine kunder eksklusivitetsbetingelser i forbindelse med chips til modemmer og TV-modtagerbokse⁵⁴, og den vil fortsat anvende dette værktøj til effektivt at imødegå enhver risiko for alvorlig og uoprettelig skade på konkurrencen. Mere generelt vil Kommissionen løbende undersøge effektiviteten af sine procedure- og analyseværktøjer på kartel- og monopolområdet for at sikre, at de er egnede til den digitale tidsalders udfordringer.

⁴⁹ F.eks.: Igangværende undersøgelser i sagerne AT.40652 — Apple — App Store Practices (e-books/audiobooks); AT.40670 — Google — Adtech and Data-related practices; AT.40716 — Apple — App Store Practices; AT.40684 — Facebook leveraging; AT.40703 — Amazon — Buy Box; AT.40462 — Amazon Marketplace; AT.40437 — Apple — App Store Practices (music streaming).

⁵⁰ Kommissionens afgørelse af 27. juni 2017 i sag AT.39740 — Google Search (Shopping).

⁵¹ Kommissionens beslutning af 18. juli 2018 i sag AT.40099 — Google Android.

⁵² Kommissionens afgørelse af 6. september 2018 i sag M.8788 — Apple/Shazam; Kommissionens afgørelse af 17. december 2020 i sag M.9660 — Google/Fitbit.

⁵³ Kommissionens afgørelse af 6. december 2016 i sag M.8124 — Microsoft/LinkedIn.

⁵⁴ Kommissionens afgørelse om foreløbige forholdsregler af 16. oktober 2019 i sag AT.40608 — Broadcom.

Kommissionen har også gjort brug af sektorundersøgelser for tidligt og på en samlet måde at identificere potentielle konkurrenceproblemer på et marked. Den seneste **sektorundersøgelse** blev iværksat i juli 2020 **om tingenes internet for forbrugere**, som er en voksende sektor, der omfatter produkter og tjenester, der er forbundet til et netværk, og som kan fjernstyres af en taleassistent eller en mobil enhed. I den foreløbige rapport fra juni 2021 blev der peget på potentielle problemer såsom eksklusivitets- eller kombinationsordninger, interoperabilitetsproblemer og dataakkumulering, som vil indgå i Kommissionens håndhævelse af konkurrencereglerne og det igangværende lovgivningsarbejde.

Kommissionens erfaringer med håndhævelse i konkurrencesager bidrog til lovforslaget til forordningen om digitale markeder⁵⁵, som er et nyt reguleringsredskab, der fastsætter regler for store digitale platforme, der fungerer som gatekeepere på digitale markeder. Når **forordningen om digitale markeder er vedtaget vil den fungere i sammenhæng med håndhævelsen af konkurrencereglerne**: Forordningen om digitale markeder vil fastsætte forhåndsregler for udpegede gatekeepere for at sikre konkurrenceprægede og retfærdige digitale markeder, mens konkurrencereglerne fortsat vil kunne håndhæves efterfølgende fra sag til sag.

Konkurrenceregler, der afspejler de digitale markeders særlige karakteristika

For at styrke sin evne til at håndtere alle potentielt konkurrencebegrænsende overtagelser har Kommissionen udsendt retningslinjer for anvendelsen af fusionsforordningens artikel 22 for, hvor det er relevant, at tilskynde medlemsstaterne til at henvise potentielt problematiske transaktioner til undersøgelse hos Kommissionen, selv om de ikke opfylder de nationale anmeldelsestærskler. Dette kan navnlig være tilfældet for visse overtagelser af innovative digitale virksomheder, der har et konkurrencedygtigt potentiale ud over det, der fremgår af omsætningen. Kommissionens forslag til en forordning om digitale markeder indeholder en bestemmelse, der skulle gøre det muligt for Kommissionen at modtage oplysninger fra digitale gatekeepere om overtagelser af virksomheder, der leverer digitale tjenester, og derved øge dens viden om disse transaktioner og deres forretningsgrundlag og forbedre dens analytiske værktøjer og evne til at opdage dem, der kan have en negativ indvirkning på konkurrencen.

I dette nye erhvervsklima, hvor data er blevet drivkraften for innovation og vækst, har virksomhederne brug for at vide, hvilken type data de kan dele med konkurrenter, leverandører og kunder og hvornår. Forudsigelighed med hensyn til overholdelse af konkurrencereglerne vil være af afgørende betydning for øget dataudveksling, som fremmes af Kommissionens initiativer vedrørende data, såsom datastyringsforordningen og den kommende dataretsakt. Som reaktion på dette behov vil den igangværende revision af de **horisontale retningslinjer** give opdateret vejledning om dataudveksling for at sikre, at virksomhederne kan udnytte data mest muligt uden at underminere konkurrencen, og gøre det muligt for datastyringsforordningen og dataretsakten at udnytte deres fulde potentiale på dette område. På samme måde har virksomhederne med væksten i onlinehandel og onlineplatforme brug for at vide, hvilke begrænsninger de lovligt kan indføre i kontrakter med deres leverandører eller onlinedistributører. Med henblik på at besvare denne opfordring vil revisionen af **gruppefritagelsesforordningen og retningslinjerne for vertikale aftaler** give virksomhederne opdateret vejledning, herunder om nye udbuds- og distributionsmodeller.

⁵⁵ COM(2020) 842 final.

Virksomhederne kan være nødt til at samarbejde for at markedsføre innovative og mere effektive løsninger, der bidrager til den digitale omstilling. I betragtning af de digitale markeders hurtige udvikling og særlige forhold er Kommissionen, hvor det er relevant, rede til at yde vejledning for at fremme konkurrencefremmende aftaler, i henhold til hvilke enhver potentiel skade for kunderne opvejes af fordele, som ellers ikke ville være opnået. For eksempel sendte Kommissionen for nylig et brev til Gaia-X, en organisation, der har til formål at fremme og lette udviklingen af en åben software- og datadelingsinfrastruktur og sammenkoblede cloud-tjenester i Europa, med feedback om, hvordan man vurderer overholdelsen af kartel- og monopolreglerne med hensyn til organisationens medlemskabs- og arbejdsregler.

Stigningen i antallet af digitale platforme har øget arbejdsmarkedernes fleksibilitet og tilgængelighed, men det har i nogle tilfælde ført til vanskelige arbejdsvilkår i og uden for platformsøkonomien. Sideløbende med Kommissionens lovgivningsinitiativ til forbedring af arbejdsvilkårene i platformsøkonomien har Kommissionen iværksat et initiativ, **der skal klarlægge, under hvilke omstændigheder konkurrencereglerne ikke er til hinder for, at individuelle selvstændige erhvervsdrivende i en svag position kan indgå kollektive overenskomster** med hensyn til at forbedre deres arbejdsvilkår.

3.3 STYRKELSE AF DET INDRE MARKEDS MODSTANDSDYGTIGHED

De seneste måneder har også mindet os om det indre markeds rolle som en vigtig bidragyder til vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse i Unionen og som et centralt aktiv i opbygningen af en stærkere, mere afbalanceret og retfærdig økonomi. Covid-19-krisen gjorde det klart, at det **indre marked for at modstå kriser skal være modstandsdygtigt og fleksibelt for hurtigt at kunne tilpasse sig skiftende omstændigheder**. Den illustrerede også truslerne mod det indre marked som følge af begrænsninger i den frie bevægelighed for personer, varer, tjenesteydelser og kapital, forstyrrelser i forsyningskæderne og mangel på vigtige produkter.

For at sikre bedre beredskab i fremtidige kriser har Kommissionen også meddelt, at den agter at foreslå et **nødinstrument for det indre marked** med henblik på at tilvejebringe en strukturel løsning, der kan sikre modstandsdygtighed, lige vilkår og et velfungerende indre marked og dets forsyningskæder i forbindelse med eventuelle fremtidige kriser. Som et redskab til kriserespons afhænger forslaget om et nødinstrument for det indre marked af, at der fortsat gøres en indsats for at bevare og udbygge det indre marked yderligere.

I de fleste tilfælde er branchen selv bedst placeret til gennem sine forretningsmæssige beslutninger at forbedre modstandsdygtigheden og mindske afhængigheder, som kan føre til sårbarheder, herunder gennem diversificering af leverandører, øget brug af sekundære råstoffer og substitution med andre inputmaterialer. Hvis dette ikke er muligt i situationer, hvor koncentration af produktion eller indkøb begrænser tilgængeligheden af alternative leverandører, har Kommissionen i sin opdatering af den nye industristrategi fremlagt en politisk værktøjskasse til støtte for branchens bestræbelser på at afhjælpe disse afhængighedsforhold og udvikle strategiske kapacitetsbehov: diversificering af udbud og efterspørgsel, så vidt muligt ved hjælp af forskellige handelspartnere, men også oplagring og selvstændig indsats, når det er nødvendigt.

Konkurrencepolitikken og håndhævelsen supplerer disse mål som et centralt element i det indre markeds modstandsdygtighed, da de **sikrer, at markederne forbliver åbne og**

dynamiske. De fastsætter forudsigelige markedsvilkår for virksomheder med særlig fokus på SMV'er og nystartede virksomheder⁵⁶, muliggør stærke og diversificerede forsyningskæder og bekæmper adfærd, der fører til fragmentering af det indre marked, såsom aftaler, der forhindrer frie varebevægelser på tværs af nationale grænser. Samtidig vil konkurrencevilkårene og fordrejninger uden for EU's grænser, herunder regeringernes tiltag, ofte være relevante for europæiske virksomheders konkurrenceevne og vores generelle modstandsdygtighed.

Nærmere bestemt **kan europæisk fusionskontrol bidrage til at forebygge afhængigheder og øge modstandsdygtigheden af EU's økonomi** ved at sikre, at forsyningskæderne forbliver diversificerede. Det giver virksomhederne mulighed for at vokse og opnå den nødvendige størrelse til at konkurrere, forudsat at der er tilstrækkelig konkurrence og tilstrækkelige valgmuligheder tilbage på markedet til at fremme fortsat innovation og investeringer⁵⁷. I tilfælde af fusioner mellem virksomheder, der opererer på forskellige niveauer i forsyningskæden, sikrer fusionskontrollen ligeledes, at downstreamkonkurrenters adgang til vigtige input fortsat er tilgængelig på konkurrencevilkår for alle virksomheder på det indre marked, eller at upstreamkonkurrenter ikke hindres adgang til et tilstrækkeligt antal kunder i efterfølgende led. I sin vurdering af fusioner tager Kommissionen en række faktorer i betragtning, f.eks. pris, kvalitet, udvalg og innovation. Parametre for kvalitet som værdsat af kunderne kan variere, f.eks. forsyningsikkerheden eller forudsigelige leveringstider.

Samtidig giver konkurrencepolitikken **virksomheder i EU mulighed for at gå sammen** om at fremme deres forsknings- og udviklingsindsats, udforme, producere og kommercialisere produkter eller i fællesskab købe produkter eller tjenesteydelser, som de måtte have brug for til deres aktiviteter. Dette kan bidrage til at mindske afhængigheden og øge økonomiens modstandsdygtighed. De midlertidige rammebestemmelser for konkurrencevurdering gav f.eks. virksomhederne mulighed for at samarbejde om at forebygge mangel på kritiske lægemidler til hospitalsbehandling af covid-19-patienter eller afhjælpe flaskehalse i produktionen af vacciner⁵⁸. Virksomheder kan indgå aftaler om fælles produktion, hvor samarbejdet giver dem mulighed for at kombinere deres kapacitet med henblik på at lancere et nyt produkt eller en ny tjeneste. Desuden kan virksomheder indgå FoU-aftaler, f.eks. når de kombinerer komplementære færdigheder og aktiver, hvilket kan resultere i, at der hurtigere udvikles og markedsføres nye produkter og teknologier, end det ellers ville være tilfældet, hvilket sikrer EU-økonomiens modstandsdygtighed.

⁵⁶ Forsinkede betalinger fra store virksomheder til SMV'er skyldes urimelig betalingspraksis og asymmetri i virksomhedernes størrelse til skade for SMV'er. For at fremme hurtig betaling i erhvervsmiljøet vil Kommissionen fortsætte med at gennemføre de foranstaltninger, der er bebudet i SMV-strategien, for at støtte medlemsstaterne i håndhævelsen af direktivet om forsinket betaling. Medlemsstaterne kan frit beslutte at gøre ydelsen af støtte betinget af betingelser som f.eks. støttemodtagernes betalingsregister.

⁵⁷ F.eks. godkendte Kommissionen i december 2020 fusionen mellem Fiat Chrysler Automobiles og Peugeot, som førte til oprettelsen af den fjerdestørste bilkoncern i verden, "Stellantis". Godkendelsen var betinget af, at der blev truffet foranstaltninger for at gøre det lettere for nye konkurrenter at komme ind på og vokse på markedet for små varevogne for at sikre, at de europæiske virksomheder har alternative leverandører (Kommissionens afgørelse af 21. december 2020 i sag M.9730 — FCA/PSA). På samme måde godkendte Kommissionen i marts 2021 Danfoss' køb af Eaton Hydraulics, som begge er førende globale leverandører af hydrauliske komponenter, der anvendes til at fremstille hydrauliske systemer til forskellige typer maskiner. Godkendelsen var betinget af en målrettet afhændelse for at sikre, at downstreamproducenter af maskiner — en sektor, hvor europæiske virksomheder excellerer — fortsat kan drage fordel af konkurrencedygtige priser og have adgang til et udvalg af innovative komponenter til deres produkter (Kommissionens afgørelse af 18. marts 2021 i sag M.9820 — Danfoss/Eaton Hydraulics).

⁵⁸ Jf. fodnote 3.

Den igangværende revision af de **horisontale og vertikale gruppefritagelsesforordninger og -retningslinjer** vil opdatere kartel- og monopolværktøjerne til støtte for sådanne konkurrencefremmende aftaler⁵⁹. På samme måde har Kommissionen udviklet et **program for overholdelse af konkurrencereglerne, som skal være retningsgivende for etableringen af industrialiancer** på centrale strategiske områder såsom batterier, halvledere, cloud computing og edge computing. Dette vil fremme et stærkere samarbejde og en fælles indsats mellem alle interesserede parter på en åben og gennemsigtig måde uden at underminere den effektive konkurrence, idet der tages hensyn til den mulige globale dimension.

For at opnå tilstrækkelig finansiering af store forsknings- og infrastrukturprojekter er der behov for at kombinere offentlige og private indsatser. Et af de instrumenter, der er til rådighed, er rammen for vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse, som tilskynder til en kombination af nationale midler med EU-finansiering eller privat finansiering. Kommissionen er f.eks. parat til at muliggøre samfinansiering af et eventuelt vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse på sundhedsområdet med EU-midler, der kan bidrage til at nå EU's sundheds- og resiliensmål ved at udforme nye generationer af medicinske modforanstaltninger eller banebrydende fremstillingsteknologier⁶⁰.

Desuden indeholder EU's statsstøttere regler også en række værktøjer, der skal sikre **beredskab og indsats i forbindelse med eventuelle fremtidige sundhedskriser** med hensyn til produktionskapacitet. Medlemsstaterne kunne f.eks. koordinere deres indsats for at sikre forsyningssikkerheden for vacciner for at begrænse risikoen for mangler i krisetider i overensstemmelse med betingelserne i rammebestemmelserne for tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, i henhold til hvilke medlemsstaterne har vide skønsmålinger med hensyn til at definere mål for tjenesteydelser af almen økonomisk interesse⁶¹. Sådanne projekter kan overdrages til virksomheder efter et åbent europæisk udbud og supplere EU's indsats for at oprette Den Europæiske Myndighed for Kriseberedskab og -indsats på Sundhedsområdet (HERA).

Statsstøttere reglerne giver også en række muligheder for at styrke modstandsdygtigheden af EU's **sektor for mikroprocessorer. Med udgangspunkt i succesen med det første vigtige projekt af fælleseuropæisk interesse inden for mikroelektronik**, der har til formål at støtte udviklingen af innovative mikroelektronikteknologier og -komponenter og deres første industrielle udbredelse⁶², støtter Kommissionen aktivt medlemsstaternes igangværende bestræbelser på at udforme endnu et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse. Desuden har Kommissionen med en nylig ændring af den generelle gruppefritagelsesforordning⁶³ strømlinet de statsstøttere regler, der gælder for national finansiering af projekter eller finansielle instrumenter, der er omfattet af Horisont Europa, EU's centrale finansieringsprogram for forskning og innovation og

⁵⁹ Kommissionen undersøger f.eks., hvordan man kan tilskynde virksomhederne til at indgå samarbejdsaftaler om FoU og produktion ved at give dem større retssikkerhed, og den søger at give leverandørerne bedre muligheder for at udforme distributionssystemer i overensstemmelse med erhvervslivets behov og samtidig undgå en fragmentering af det indre marked.

⁶⁰ Se også En lægemiddelstrategi for Europa (COM(2020) 761 final).

⁶¹ EUT C 8 af 11.1.2012, s. 15. Alternativt kan reglerne i afgørelsen om tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (EUT L 7 af 11.1.2012, s. 3), de minimis-tærsklen for tjenesteydelser af almen økonomisk interesse (EUT L 114 af 26.4.2012, s. 8) eller overholdelsen af de betingelser, som Domstolen opstillede i Altmark (ECLI:EU:C:2003:415), også tages i betragtning.

⁶² Kommissionens afgørelse af 18. december 2018 i sag SA.46705, SA.46578, SA.46595 og SA.46590 og afgørelse af 23. marts 2021 i sag SA.56606.

⁶³ EUT L 270 af 29.7.2021, s. 39.

InvestEU, som er udformet med henblik på at mobilisere offentlige og private investeringer for at nå EU's politiske mål. Dette øger synergierne mellem nationale politikker og EU-finansieringspolitikker med henblik på at styrke EU's fremtidige konkurrenceevne, herunder inden for halvledere.

Desuden blev den **europæiske chiplov** annonceret på baggrund af den globale mangel på halvledere, som har blotlagt denne branches ekstraordinære relevans for en lang række europæiske industrier, lige fra bilindustrien til sundhedssektoren. Denne relevans vil stige eksponentielt i fremtiden i lyset af kravene om konnektivitet, cybersikkerhed og energieffektivitet, efterhånden som den dobbelte omstilling fremskyndes. At opnå en robust og sikker forsyning af halvledere til den europæiske industri er en forudsætning for at nå målene for det digitale årti og dets 2030-mål som godkendt af Det Europæiske Råd⁶⁴. Det har også blotlagt Europas afhængighed af forsyninger fra et begrænset antal virksomheder og geografiske områder og dens sårbarhed over for eksportrestriktioner i tredjelande og andre forstyrrelser i den nuværende geopolitiske kontekst. Desuden forværres denne afhængighed af de ekstremt høje adgangsbarrierer og kapitalintensiteten i sektoren samt dens særlige relevans for eksisterende og fremtidige sikkerheds- og forsvarsapplikationer⁶⁵. Når alle faktorer tages i betragtning, kan Kommissionen overveje at **godkende offentlig støtte til udfyldelse af eventuelle finansieringshuller i halvlederøkosystemet til etablering af navnlig de første europæiske faciliteter af deres art** i Unionen på grundlag af artikel 107, stk. 3, i TEUF. En sådan støtte skal være underlagt strenge sikkerhedsforanstaltninger for at sikre, at den er nødvendig, hensigtsmæssig og forholdsmæssig, at urimelige konkurrencefordrejninger minimeres, og at fordelene fordeles bredt og uden forskelsbehandling på tværs af den europæiske økonomi. Alle sager vedrørende levering af et sådant kritisk produkt skal undersøges nøje på grundlag af deres respektive meritter.

I en globaliseret verden med internationale værdikæder er europæisk modstandsdygtighed ikke mulig uden **velfungerende multilaterale og bilaterale handelsordninger**. Det indre markeds åbenhed over for handel og investeringer er en styrke og kilde til vækst og modstandsdygtighed for Unionen som en vigtig importør og eksportør. Omfanget og de lige konkurrencevilkår, som det indre marked tilbyder, kan dog ikke sikre europæiske virksomheders konkurrenceevne, hvis der ikke også er sikret fair konkurrence på den globale scene. Åbenhed kræver retfærdighed både i udlandet og hjemme. Den 5. maj 2021 foreslog Kommissionen en ny forordning for at imødegå de fordrejende virkninger af **udenlandske subsidier** på det indre marked⁶⁶. Den har til formål at udfylde et hul i lovgivningen ved at supplere de forskellige eksisterende instrumenter for det indre marked og konkurrence, bidrage til at gøre de europæiske markeder mere retfærdige og åbne og supplere de eksisterende handelspolitiske værktøjer.

4. KONKLUSION

Siden oprettelsen af Unionen har konkurrencepolitikken spillet en central rolle med hensyn til at stimulere vækst, skabe arbejdspladser og investeringer i fremtidens teknologier, hjælpe Unionens industrier med at blive stærkere og konkurrencedygtige på verdensplan og sikre, at

⁶⁴ I meddelelsen om det digitale årti (COM(2021) 118 final) gav EU udtryk for sin ambition om at øge sin position inden for produktion af avancerede og bæredygtige halvledere i Europa, herunder forarbejdningsvirksomheder, til mindst 20 % af verdensproduktionen i værdi inden 2030.

⁶⁵ Yderligere analyse fremgår af arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, Strategic Dependencies and Capacities (SWD(2021) 352 final).

⁶⁶ COM(2021) 223 final.

EU-borgerne i sidste ende nyder godt af en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne. Regelbaseret håndhævelse af konkurrencereglerne giver retssikkerhed og forudsigelighed for alle virksomheder, der stræber efter at få det bedste ud af EU's indre marked. Disse er centrale principper og standarder, som Kommissionen fremmer på verdensplan.

Konkurrencepolitikens succes skyldes til dels stabiliteten af dens centrale principper, som sikrer en retfærdig behandling af alle virksomheder, der opererer i Europa, og af europæiske kunder og forbrugere, og til dels dens fleksibilitet, både indbygget og gennem systematisk og regelmæssig revision. De nylige pandemierfaringer er det seneste eksempel på denne fleksibilitet i indsatsen.

Den igangværende omfattende revision af EU's konkurrenceregler vil endnu en gang tjene til at demonstrere disse reglers evne til at tilpasse sig centrale udviklinger og støtte vigtige EU-prioriteter, navnlig den europæiske grønne pagt, den digitale omstilling og et modstandsdygtigt indre marked som fastsat i den europæiske industristrategi og opdateringen heraf. Nye reguleringsværktøjer såsom forordningen om digitale markeder og forordningen om udenlandske subsidier vil supplere denne revision og afhjælpe manglerne i Kommissionens samlede værktøjskasse.

I sidste ende er konkurrencepolitikken fortsat et redskab, der tjener behovene hos de mennesker, der bor i EU — som forbrugere, der nyder godt af lavere priser, et bredere udvalg og højere kvalitet; som arbejdstagere, der nyder godt af et dynamisk arbejdsmarked med mange job; og som virksomhedsejere, der drager fordel af tilgængeligheden af innovative, forskelligartede og pålidelige input og lige konkurrencevilkår.